

ÇORLU RAM

2021

KASIM-ARALIK SAYISI

İÇİNDEKİLER

AYIN TEMASI:
"ÇOCUK"

- 2
Çocuk ve Sorumluluk
- 6
Çocuğun Gelişiminde Babanın Rolü
- 9
Çocuklarımızı Koruyalım
- 12
Çocuk Kitapları Hangi Özelliklere Sahip Olmalı?
- 17
Zihinsel Yetersizliğe Sahip Bireylerde Cinsel Eğitim
- 20
Çocuk Sevgisiz Büyümemeli
- 22
Görme Engelli Çocuklarda Oyun Becerisi
- 24
Öğrenme Güçlüğü Olan Öğrencileri Desteklemek İçin Ne Gibi Öğretimsel Düzenlemeler Yapabiliriz?

ÇORLU REHBERLİK VE ARAŞTIRMA
MERKEZİ ADINA İMTİYAZ SAHİBİ
Burak YILDIRIM-Kurum Müdürü

EDİTÖRLER

Evin KARABAY - Psikolojik Danışman
Zahide AKIL - Özel Eğitim Öğretmeni

YAYIN VE İNCELEME KURULU

MUSTAFA ANIL SUNAL
EVİN KARABAY
HİLAL ÇALIŞKAN
NESLİHAN EŞSİZ
MUSTAFA KILIÇARSLAN
ERDEM KÜÇÜKASLAN
AYŞENUR KİTKES

GRAFİK TASARIM
Esra Kont-Büşra EKER

İLETİŞİM:
ÇORLU REHBERLİK VE ARAŞTIRMA
MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜ
Şeyhsinan Mahallesi Ali Osman Çelebi
Bulvarı No: 15 PK: 59850
Çorlu
/TEKİRDAĞ
(0282) 653 95 95
<http://corluram.meb.k12.tr>

Çocuk ve Sorumluluk

Sorumluluk 'bireyin uyum sağlaması, üzerine düşen görevleri yerine getirmesi ve kendisine ait bir olayın başkaları üzerindeki etkilerinin sonuçlarını üstlenmesi' olarak tanımlanmaktadır. Sorumluluk bilinci ise çocuğun kendi yaş düzeyine göre sorumluluklarını üstlenmesi ve dış hatırlatıcı olmadan kendi kendine yapmak istemesidir.

Çocuklar sorumluluk alırken, özellikle küçük yaşlarda pek fazla istekli olmayabilirler. Çünkü çocuklar bu dönemde haz ilkesine göre hareket ederler ve daha henüz soyut işlemler dönemine geçmemişlerdir. Çocukların bu dönemdeki düşünce yapısı şudur: Ben bu yaptığımdan zevk alabiliyor muyum? Yaptığı şey eğer çocuğa zevk veriyorsa onu yapmak isteyecektir, eğer zevk vermiyorsa onu bir daha yapmak istemeyecektir. Bu yüzden çocuklarda sorumluluk bilincini aşılama için anne ve babaya etkin bir rol düşmektedir.

Anne ve baba, küçük yaşlarından itibaren çocuğa sorumluluk bilincini aşılama için çocuğun yaş düzeyine göre belirli sorumlulukları yerine getirmesi konusunda desteklemesi ve beklenti içinde olduklarını belli etmeleri gerekir. Örneğin 4 yaşındaki bir çocuğun el-yüz temizliğini yapabiliyor olması gerekir. Bunu öğretirken anne-baba ilk önce çocuk öğrenene kadar doğru bir şekilde model olup, davranışın nasıl yapılması gerektiği ile ilgili çocukla konuşup, o davranışı çocuğun deneyimleyip öğrenmesini sağlamayı amaçlamalıdır.

Bunu yaparken de anne-babanın sabırlı olup, defalarca doğru davranışı gösterip, çocuğun da bu doğru davranışı düzgün yapana kadar onu takip etmeleri gerekmektedir. Örneğin 6 yaşındaki bir çocuğun tek başına giyinip soyunması beklenir. Anne-baba eğer çocuğa her doğru giyinemediğinde yardımcı oluyorsa ve sabır gösteremeyip bir an önce davranışın gerçekleşmesi için müdahale ediyorlarsa çocukta o davranışın veya o sorumluluğun gerçekleşmesini beklemek çok doğru olmaz. Çünkü çocuk anne-babanın müdahale edeceğini bilir ve bu

davranışı gösterme ve öğrenme konusunda çok da istekli olmaz. Aslında baktığımızda anne-baba başlarda ne kadar sabredemeyip çocuğa bu konuda müdahale ederlerse o kadar kazandırmak istedikleri davranışları ve sorumlulukları kazandıramazlar ve işleri daha da zorlaşır. Çünkü anne-babasının sürekli yanında olduğunu ve her yanlış yaptığında onu düzeltereklerini bilen bir çocuk sorumluluk almayıp, zamanla anne ve babaya bağımlı bir birey olma yolunda ilerlemektedir.

Günümüzde aşırı koruyucu anne-baba profili ve doğal olarak da anne ve babaya bağımlı çocuk profili gittikçe artmaktadır. Küçük yaşlardan itibaren bu bilinci aşılayamayan anne ve babalar ileride çocukları en ufak bir zorlukta soluğu anne ve babalarının yanında aldığı anda daha da zorlanmaktadırlar ve döngüden çıkamamaktadırlar. Aslında çocukların sorumluluk alması duygusal, sosyal, zihinsel ve bedensel olarak çocuğun gelişimde önemlidir. Nitekim sorumluluk almak aslında yetişkinliğe hazırlıktır. Çocuk zamanında ne kadar sorumluluk alıp işlerini kendi kendine yapabilir duruma gelmişse ileride de yetişkinlik rolünün sorumluluklarını almaya o kadar istekli olacaktır. Sorumluluk almak bir yandan da çocuğa veya bireye olumlu bir özgüven kazandırır.

Çocuk sorumluluklarını yerine getirdikçe içten içe kendisine ne kadar başarılı olduğunu, ne kadar kabiliyetli olduğunu söyleyecek ve kendine güveni artacaktır. 'Ben başarabiliyorum' duygusunu tattıkça daha özgüven sahibi olacak ve daha atılgan bir tutum geliştirecektir. Bu da çocuğun kişilik gelişimi açısından olumlu bir durum oluşturacaktır. Tabi anne ve babanın sorumluluk verirken bazı dikkat etmesi gereken noktalar mevcuttur. Bunlardan bazıları;

- Çocuğun üzerine aldığı sorumluluğu yerine getirmesi için onu cesaretlendirmek gerekir.
- Anne ve baba sorumluluk verirken olanak buldukça çocuğun seçim yapmasına fırsat vermesi gerekir.
- Anne ve babanın emredici olmamaya ve uygun sözcükler kullanmaya dikkat etmeleri gerekir.
- Uzun ve anlaşılmaz cümleler yerine çocuğun gelişim düzeyine uygun kısa yönergeler vermeye özen göstermeleri gerekir.
- Çocuğun sorumluluk almak istediği durumları iyi değerlendirilip hevesini kırmadan sorumluluğu yerine getirmesi beklenmelidir.
- Anne ve babanın sorumluluk verirken çocuğun yaşına, bulunduğu gelişim dönemine uygun sorumluluklar vermesi gerekir. Çocuğun yerine getiremeyeceği sorumluluklar vermek kadar çocuğun çok kolay yapabileceği sorumluluklar vermek çocuğun gelişimini olumsuz etkileyebilmektedir.

- Anne ve baba sorumluluk verirken olanak buldukça çocuğun seçim yapmasına fırsat vermesi gerekir.
- Anne ve babanın emredici olmamaya ve uygun sözcükler kullanmaya dikkat etmeleri gerekir.
- Uzun ve anlaşılmaz cümleler yerine çocuğun gelişim düzeyine uygun kısa yönergeler vermeye özen göstermeleri gerekir.
- Çocuğun sorumluluk almak istediği durumları iyi değerlendirilip hevesini kırmadan sorumluluğu yerine getirmesi beklenmelidir.
- Çocuğun üzerine aldığı sorumluluğu yerine getirmesi için onu cesaretlendirmek gerekir.
- Çocuğun yaşıyla doğru orantılı olarak sorumluluklarının arttırılması gerekmektedir.

Kaynakça:

- Civelek, B. (2006). Çocuklarda sorumluluk bilinci kazandırmak, Çoluk Çocuk Dergisi. 03, 20-22
 MackenzieR. J. (2004). Çocuğunuza sınır koyma, Ankara: HYB Yayıncılık

M. Anıl SUNAL
Psikolojik Danışman

ÇOCUĞUN GELİŞİMİNDE BABANIN ROLÜ

Uzun yıllar boyunca araştırmalar anne-çocuk arasındaki ilişkiyi incelemiş, çocuuğun gelişiminde annenin rolünü ve önemini vurgulamış, babaların çocuuğun gelişimi üzerindeki etkisine çok az değinmiştir. Oysaki çocuuğun gelişiminde baba, en az anne kadar önemli ve ebeveynliğin vazgeçilmez bir parçasıdır. Hem anne hem de babaların çocukları ile olan etkileşimleri, çocukların bilişsel, sosyal, fiziksel ve duygusal vb. tüm gelişim alanlarını etkilemektedir.

Baba olmak geçmiş yıllarda çocuuğunu uzaktan sevmek, aileyi geçindirmek, kuralları uygulayan otorite olmak anlamına gelirken günümüzde değışen sosyal standartlar, beklentiler, boşanmalardaki artış, kadınların iş hayatında daha fazla yer edinmesi, babanın yokluğu ya da varlığının çok yönlü etkileri ile ilgili yapılan bilimsel araştırmalar sebebiyle bu anlayış değışmeye başlamıştır. Baba, anne ve çocuklarına duygusal yönden destek olan, çocukları ile ilgili işlerde eşine yardım eden, sorumluluklarını paylaşan ve çocuklarıyla doğrudan etkileşime giren kişi anlamına gelmektedir. Babaların çocuklarıyla oynamaları, konuşmaları, etkileşim içerisine girmeleri ve onların beslenme, temizlik gibi gereksinimleri karşılamaları onlarla nitelikli zaman geçirmeleri önemlidir.

Çocuğun Gelişiminde Babanın Rolü

Çocukların gelişimde anne kadar baba figürüne, babalarıyla etkileşim içerisinde olmaya ihtiyaçları vardır. Büyümekte olan bir çocuğun örnek alabileceği bir kadına bir de erkek modeline ihtiyacı vardır. Anne ya da baba bu rollerin ikisini birden oynayamaz. Hem erkek hem de kız çocuğunun cinsel kimliğini edinmesinde babanın önemli bir yeri vardır. Erkek çocuklar babalarını gözlemleyerek ve taklit ederek erkeklerin nasıl davrandıklarını öğrenirler. Babanın sorunlar karşısındaki tepkisi, evdeki kuralları uygulama yöntemi davranışları erkek çocuğa rol model olacaktır. Kız çocukları için ise baba hayatlarında tanıdıkları ilk erkektir. Bu nedenle baba ile kurulan ilişki gelecekte karşı cinsle kurulacak ilişkilerin kalitesini ve şeklini belirler.

Peki babalar ve çocuklar nasıl iyi iletişim kurabilirler? Her şeyden önce ilişki ve iletişim kurmak zaman ve emek ister. Bebeklik döneminden itibaren bebeğin bakımında rol almak, bebek ile konuşmak, onu yürüyüşe çıkarmak, parka götürmek gibi temel adımlarla işe başlamak gerekir. Bebek büyüdükçe baba ve çocuğun birlikte keyif alacağı etkinlikler ile zaman geçirmeleri aralarındaki bağı kuvvetlendirecektir.

Çocuk ile kurulan olumlu ilişkinin çocuğun gelişimindeki rolü çok önemlidir. Ailesi tarafından sevildiğini onaylandığını en önemlisi kabul edildiğini hisseden çocuk kendini değerli, önemli ve sevebilen bir birey olduğuna inanır. Böylece olumlu benlik algısı geliştirir. Babası tarafından kabul edildiğini sevildiğini iyi bir iletişim içinde olduğunu hisseden çocuk öğrenmeye ve gelişmeye daha açık olacaktır.

BABALARA ÖNERİLER

➔ • Sevginizi gösterin:

Her gün çocuğunuza ilgi ve yakınlık göstermeniz çocuğun sevildiğini bilmesi onları güvende hissettirir.

➔ • Çocuğun annesine saygı gösterin:

Birbirine saygı duyan anne babalar çocuklarına güvenli bir dünya sağlar ve böylece çocuk kendini de saygı duyulan ve kabul edilen bir birey olarak görür.

➔ • Çocuklarınızla birlikte zaman geçirin:

Çocuğunuz ile vakit geçirdiğinizde sizin için ne kadar önemli ve değerli olduğunu hissedecektir.

➔ • Onu dinlediğinizi hissetmesini sağlayın:

Özellikle ülkemizde çocuklar ile babanın arasında köprü kurmaya çalışan kişiler annelerdir. Bu yüzden babalar çocuğun yaşadığı problemleri ya da yaptığı davranışları anneden öğrenirler. Çocuklarınızın düşüncelerini veya problemlerini dinleyin ve bunun için zaman yaratın.

➔ • Rol model olun:

Babaları ile birlikte vakit geçirerek büyüyen kız çocukları erkekler tarafından saygı görmeyen nasıl olduğunu bilir ve gelecekteki eşlerini de bu şekilde seçerler. Erkek çocukları ise, hayatta en önemli üç şeyi yani dürüstlüğü, alçak gönüllülüğü ve sorumluluk sahibi olmayı babalarından öğrenirler.

➔ • Çocuğunuzun Öğretmeni olun:

Babaların hayata yönelik öğreteceği birçok şey vardır. Çocuğa doğruyu yanlış göstermek, yapabileceklerinin en iyisini yapmaları için cesaretlendirmek ve iyi seçimler yapmayı öğretmek babaların görevidir.

Kaynakça:
[www.academia.edu/Çocukların Gelişiminde Katkıları](http://www.academia.edu/Çocukların_Gelişiminde_Katkıları)
Unutulan Babalar
www.dbe.com.tr
www.kimpsikoloji.com
www.cyberleninka.org

Evin KARABAY
Psikolojik Danışman

ÇOCUKLARIMIZI KORUYALIM

Cinsel istismarı gündelik hayatımızda sıklıkla duymaya başladık.

İstismar; Çocukların, bakımını yapan kimseler ve diğer yetişkinler tarafından fiziksel, duygusal, zihinsel veya cinsel gelişimlerini engelleyen ya da beden veya ruh sağlığına zarar veren, kaza sonucu olmayan durumlarla karşı karşıya bırakılmasıdır.

Dünya Sağlık Örgütü tarafından cinsel istismar; çocuğun tam olarak anlayamadığı, onay vermesinin mümkün olamayacağı, gelişimsel olarak hazır olmadığı ya da toplumun yasalarına, sosyal normlarına aykırı olacak şekilde bir cinsel etkinliğe dahil edilmesi olarak tanımlanmaktadır.

Çocuğa kötü muamele dünyanın her yerinde görülen çok ciddi bir sorundur ve kötü muamelenin tipi, cinsiyet, coğrafi bölge ve diğer faktörlere bağlı olarak değişmekle birlikte, %35'e kadar görüldüğü tahmin edilmektedir. (Gilbert ve ark.,2004)

Bütün bunlardan hareketle çocuklarımızı/ öğrencilerimizi cinsel istismar tehdidinden korumak için önemli noktaların kısaca üzerinde durmayı tercih ettim. Umarım sizin için ihtiyaç duyduğunuz bilgileri bulabileceğiniz faydalı bir yazı olur. İyi okumalar diliyorum.

ÇOCUKLARINIZI CİNSEL İSTİSMARDAN KORUMAK İÇİN ÖĞRETEBİLECEKLERİNİZ

Çocuğun odasına kapıyı çalarak girdiğinizde çocuk da sizin odanıza girerken kapıyı çalmayı öğrenecek; bu sayede çocukta mahremiyet-özel alan farkındalığı oluşacaktır.

Çocuklara vücutlarının özel bölgeleri gerçek isimleriyle öğretilmeli. Kız ve erkek vücudunun farklılığı anlatılırken somutlaştırmak amacıyla oyuncak bebek vs. kullanılabilir. Bu bölgelere sadece anne ve babalarının temizliklerine yardımcı olmak için ayrıca hastalandıklarında da yine anne ve babaları yanındayken doktorların muayene esnasında dokunabileceği onun dışında hiç kimsenin bakıp, dokunamayacağı öğretilmelidir. Bu bilgiler kalıcılığı sağlamak için sık sık tekrar edilmelidir.

Çocuğa cinsel eğitim verirken öğrendiği bu bilgileri bir başkasıyla(arkadaşıyla) paylaşır endişesi yaşıyorsanız eğer 'biz seninle konuştuğumuz gibi arkadaşların da anne-babasıyla konuşacak sen yine merak ettiğin bir şey olursa gelip bize sorabilirsin.' şeklinde bir açıklama yapabilirsiniz.

Anne-baba ya da arkadaşlarının kendilerine sarılma ve öpmelerinin iyi dokunma olduğu, bunun dışında kendilerini kafası karışmış hissettiren, acı ya da rahatsızlık veren dokunmaların kötü dokunma olduğunu çocuklarınıza öğretin.

Anne-baba ya da arkadaşlarının kendilerine sarılma ve öpmelerinin iyi dokunma olduğu, bunun dışında kendilerini kafası karışmış hissettiren, acı ya da rahatsızlık veren dokunmaların kötü dokunma olduğunu çocuklarınıza öğretin.

Çocuklara Kitap Önerileri

- *Kırmızı Çizgi*
- *Bu Beden Benim*
- *Bedenim Bana Ait*
- *Elif Asla Yabancılarla Gitmez*
- *Sır Versem Saklar Mısın?*

Çocuğa ya da çocuğun istismarcıya dokunması istenirse karşı çıkmaları ve yüksek sesle bağrımları, oradan koşarak uzaklaşmaları sonrasında ailelerine bu durumu anlatmaları öğretilmelidir.

Çevrelerindeki yetişkinlere karşı tedbirli olmaları öğretilmelidir. Özellikle yabancılarla karşı dikkat etmeleri öğretilse de istismarcıların birçoğunun ailenin tanıdığı bireyler tarafından gerçekleştirildiği unutulmamalıdır.

Yabancıardan gelen hediye ve yardım tekliflerini kabul etmemeleri öğretilmelidir.

Çocuğunuza vücuduna dokunulmasını, sarılmasını, öpülmesini vs. istemediğinde hayır diyebileceğini öğretin. Hayır dediğinde kararına saygı duyun. Bu sayede bedeni hakkında söz sahibinin kendisi olduğunu öğrenecektir.

Çocuğunuzun başına böyle bir olay geldiğinde bunun onun suçu olmadığını açıklayın ve ne olursa olsun ailesiyle paylaşmasını, size güven duymasını sağlayın.

Gençlere Kitap Önerileri

- *Çocuklarımızla Cinsellik Hakkında Nasıl Konuşalım?*
- *Cinsel Eğitim Çocukluktan Ergenliğe*

Kaynakça:

Artan, İ;Bencik, S; Çalışkandemir, F.(2008). Çocukların Cinsel Eğitimi: Geçmişten Günümüze Bir Bakış. Eğitim ve Bilim. Cilt:33.Sayı:150.S.25.

Gilbert R, Widom CS, Browne K, Fergusson D, Webb E, Janson S. Child maltreatment 1. Burden and consequences of child maltreatment in high-income countries. Lancet. 2009; 373: 68–81.

Kahraman, Z; İhmal ve İstismar; 13/08/2020 tarihinde erişilmiştir;
http://umraniyeram.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/34/21/888927/dosyalar/2017_10/02112210_kitap_4_YHMAL_VE_YSTY_SMAR.pdf.

Preventing Child Maltreatment: a guide to taking action and generating evidence. World Health Organization and International Society for Prevention of Child Abuse and Neglect. WHO 2006.

Hilal ÇALIŞKAN
Psikolojik Danışman

ÇOCUK KİTAPLARI HANGİ ÖZELLİKLERE SAHİP OLMALI?

Çocuk kitaplarının sahip olması gereken özellikler neler? Yaşlara göre kitap seçimi nasıl olmalı ve çocuğuna hangi dönemde ne tür kitaplar almalısın?

YAŞLARA GÖRE KİTAP SEÇİMİ VE KİTAP SEÇERKEN DİKKAT EDİLECEK NOKTALAR

Yaşa göre kitap seçimi yapılması çok mühim bir konu. Öncelikle çocuk kitaplarının özelliklerinin nasıl olması gerektiğinden bahsedelim. Ardından yaş gruplarına göre kitap seçiminin ayrıntılarına gireceğiz.

- Bebeklik döneminde miniğine resimli kitaplar almalısın, onu büyüdükçe masal kitaplarıyla tanıştırebilirsin.
- 3 yaşındaki çocuklar hangi hayvanların insanları ısırıldığını hangilerinin ısırmadığını henüz bilmezler. Dolayısıyla çocuğuna büyülü kuşların ve tek boynuzlu atların olduğu bir hayal dünyasına ilişkin masallar okuman kafasının karışmasına neden olur. Ona okuduğun çocuk kitapları henüz basit ve gerçekçi hikayelerden oluşmalı.

Çocuk Kitapları Hangi Özelliklere Sahip Olmalı

- Çocuğuna 5 yaşından önce peri masalları okumaman daha doğru. Çünkü kendisi bu zamana kadar gerçekliği anlamakla meşgul olacak.
- Seçtiğın kitaplar çocuğunun deneyimlerine ve ilgilerine uygun olmalı. Örneğın birlikte gemi ya da uçak seyahatine çıkmadan önce veya sonra gemiler ve uçaklarla ilgili kitaplar okuyabilirsin.
- Çocuklar sanat, bilim, müzik, tarih, mizah ve şiir kitaplarından da hoşlanırlar. Etkinlik ve oyun kitapları da eğlenceli olabilir. Onu farklı alanlarda beslemeye çalış, çocuk kitapları alırken çeşitliliğe yer ver. Kitaplar yalnızca bilgi edinmek için değil; keyifli zaman geçirmek için de okunur.

- Anlatılanlarla kitapta yer alan resimler ne kadar iyi örtüşürse o kadar iyi. Bu durum, miniğının kitabını daha çok sevmesini sağlar.

Çocuk kitapları miniklerin fiziksel ve zihinsel gelişimleri göz önünde önünde bulundurularak tasarlanırlar. Bu nedenle kitap satın almadan önce, içerik ve resimlerin büyüüne kapılmayıp bebeğinin gelişim aşamasını göz önünde bulundurarak seçim yapman en doğrusu.

Yaşlara Göre Kitap Tercihleri

0-6 ay

- Bebekler 2-3 ay civarında kendilerine uzatılan nesnelere yönelmeye başlarlar. Bu nedenle bu dönemde aldığın kitaplar farklı sesler çıkarmalı.
- Duyu gelişimini desteklemeye yönelik olmalı.
- Kitaplar kolay yıpranmayacak, kaliteli malzemelerden yapılmalı.
- Tam olarak kitap sayılmasa da bebek zeka kartları da bu dönemde minik kuşunun dil gelişimine ve motor becerilerine katkıda bulunabilecek alternatiflerden.

6-12 ay

- Bebekler için eğitici kitaplara bu aylarla beraber geçebilirsin.
- Ortalama 6. ve 7. aylarda dişlerin çıkmasıyla birlikte bebekler her şeyi ağızlarına götürürler. Bez kitaplar bunun için uygun ve hijyenik olabilir. İstedğin zaman yıkayabilirsin.
- Bir diğer tercihin bebeklere özel üretilen diş kaşıma kitaplarından yana olmalı. Kare şeklinde olan bu kitapların üzerinde iki tane kulak yer alır, bu da çocukların dişlerini kaşımalarına yardımcı olur. Bir taşla iki kuş yani.
- Aldığın kitaplar olabildiğince renkli olmalı ve bolca resim içermeli.

12-24 ay

- Bu dönemdeki bebekler için kalın karton ya da mukavvadan kitaplar öneriyoruz. Bu tarz çocuk kitaplarının her bir sayfasında bir nesnenin resmi bulunur. Örneğin bir sayfada sadece karpuz resmi yer alır ve altında da karpuz yazar. İşte bunlara ABC kitapları diyoruz.
- Bu yaş grubu için en iyi tercihlerden biri, dokunma kitapları. Kitapların içinde farklı dokunsal öğeler yer alır. Filin hortumunda pamuk, tavşanın kulağında pamuk gibi. Bu tip çocuk kitapları hem miniğinin gelişimini destekliyor hem de kitap sevgisinin temellerini atar.
- 12-24 aylık çocuklara özel olan banyo kitapları da bir diğer seçenek. Banyo kitapları plastik türevi bir malzemedен yapıldığı için çabucak kurur. İçeriği ve yapısı itibarıyla ABC kitaplarına benzer, basıldığında “viyk viyk” sesleri çıkaranları da var. Miniğin için oldukça ilgi çekici olabilir.

24-36 ay

- Bu dönemde basit kurguların olduğu kitapları seçebilirsiniz.
- Karton kalın kapaklı, içinde sürpriz öğelerin bulunduğu çocuk kitapları oldukça ilgi çeker.
- Resimleri fazla karışık olmayan, açık ve net kitaplar tercih etmelisin
- Çok az yazılı ve büyük puntolu kitaplar seçmelisin.
- Ev yaşantısı, park gezisi gibi gündelik hayattan kesitler taşıyan kitaplar ilgi çekici olabilir.

36-60 ay

- Gelelim, 3 yaş kitapları nasıl olmalı? konusuna. Bu dönemde çocuk kitaplarının sahip olması gereken özelliklerin başında, sayfaların %75-80'inde resim olması gelir.
- Yazı kitaplarda çok daha az yer kaplamalı. Yazı puntosu büyük ve okunaklı olmalı.

- Çocuklar için kitaplar hayal gücünü harekete geçiren nitelikte olmalı.
- Bu dönemde çocuklar henüz okuma yazma bilmedikleri için kitapları resimlerden okurlar. Hatta yetişkinlerin bile görmediği ayrıntılara dikkat ederler. Dolayısıyla aldığın çocuk kitapları iyi resmedilmiş olmalı ve ayrıntılara yer vermeli.
- Günlük hayatın içinden örnekler içermeli, tanıdık durumlardan bahsetmeli.
- Heyecan verici yeni bilgiler içermeli.
- İlgi uyandırıcı güçlü karakterlerden bahsetmeli. Yalnızca iyi ve doğru karakterlere değil; kötü ve hata yapanlara da yer vermeli.
- Okul öncesi hikaye kitapları; dil ve anlatım bakımından yalın, içerik bakımından ilgi çekici, düşündürücü ve aynı zamanda eğlendirici, illüstrasyon açısından metinle uyumlu ve kolay yorumlanabilir olmalı.

4-6 yaş

- Bu yaşlarda kitapların kapsamı genişler.
- Çocuklar tekerleme, bilmece, bulmaca ve resimli öykülerden hoşlanırlar. Hayal dünyasının gelişmesine yardımcı olacak kitaplar seçilmelidir.
- Bu dönemde çocukların masal ve hikayelere ilgisi artar, bellekleri güçlüdür çabuk ezber yapabilirler, seçilen kitaplarda yer zaman kavramlarının oluşmasına, dil ve hayal gücünün gelişmesine yardımcı olacak özellikler aranmalıdır.

9-10 yaş

- Çocukların genelde kendi cinslerine göre arkadaş seçtikleri ve beğenilerinin bu yönde olduğu yaşlardır. Hayal güçleri geniştir çizgi ve resimli romana ilgi duymaya başlarlar.
- ,Masal, macera ve gezi kitaplarına ilgi artar ve klasik masallar yoğun okunmalıdır bunlar hayal gücünü daha da besler. Başka ülke insanların kültürlerine yaşamlarına ilgi duymaya başlarlar, Seçilecek kitapların çeşitli türlerde olmasına ve anlatımın ve dil kullanımının daha kapsamlı olmasına dikkat edilmelidir.

7-8 yaş

- Okul döneminin başladığı yıllardır, halk kahramanları, kişilik verilmiş hayvan ve makinelere ait hikâyeler, şiirler ve çocuk edebiyatının okunmaya başladığı dönemdir.
- Bu dönemde kısa öykülerden hoşlanırlar kahramanların iyi özellikler taşıması önemlidir, çocuk bu kahramanlara öykünür. Okuma anlatma ve yazma alışkanlığının oluşturulduğu en önemli dönemdir seçilen kitapların bu alışkanlıkları geliştirmeye yardımcı olması aranmalıdır.

11-12 yaş

- Cinsiyete göre kitap seçimi daha da belirginleşir. Erkek çocukları spor macera kitaplarına ilgi duyarken kız çocukları romantik kitaplara ilgi duyarlar.
- Bu dönemde çocuklar tarihi romanlara ilgi duyarlar resimli kitaplar yerini edebi romanlara bırakmaya başlar. Bu dönemde kütüphane kullanma alışkanlığı gelişir Edebiyat kültürü kazandıracak Sosyal hayattan ve daha gerçekçi konuları işleyen kitaplar seçilebilir.

Kaynakça:

Solter, A. J. Çocuğunuza Kulak Verin (erişim 26/03/2020), "www.anneysen.com/1-6-yascocuk/makale/cocuk-gelisimi-okul-oncesi-doneminde-cocugunuza-kitap-secerken-nelere-dikkatetmelisiniz_2662"

Kangal, S.B. "Korkma! İyi Bir Annesin" syf .54-78

Uçak N. Ö. Çocuk Kitapları Nasıl Seçilmeli,

<https://minikitabevi.com/2016/07/19/cocuk-kitaplarinasil-secilmelidir>

Zihinsel Yetersizliğe Sahip Bireylerde Cinsel Eğitim

Cinsiyet kelimesi sözlükte bireye üreme işinde ayrı bir rol veren ve erkek ile dişi ayırt ettiren yaradılış özelliği olarak tanımlanır. Cinsel kimlik; kişinin cinsiyetinden haberdar olması ve cinsiyetine uygun davranışlar göstermesidir. Zihinsel yetersizlik ise doğum öncesi, doğum sonrası veya sonrasında çeşitli sebeplerden dolayı zihinsel işlevlerde önemli ölçüde gerilik, tutukluk olarak açıklanabilir.

Genel olarak toplumda zihinsel yetersizliğe sahip bireylerin cinsel gereksinimlerinin olmadığı yönünde bir görüş vardır. Fakat zihinsel yetersizliğe sahip bireyler de cinsel gelişim ve gereksinim açısından diğer bireylerden farklı değildir. Sadece cinsel gelişimleri beden yaşından önce zihin yaşlarıyla doğru orantılıdır ve bu yüzden gelişim süreci takvim yaşını geriden takip eder. Cinsel eğitim bireyin fiziksel, duygusal ve cinsel gelişimini anlaması, olumlu bir kişilik kavramı geliştirmesi, insan cinselliğine karşı, başkalarının haklarına, görüş ve davranışlarına saygılı bir bakış açısı edinmesi ve olumlu davranış biçimleriyle değer yargıları geliştirmesidir

Cinsel eğitim süreci normal bireylerde normal gelişimin bir parçası olarak devam ederken zihinsel yetersizliğe sahip bireyler bu konuda normal gelişen bireylere nazaran daha fazla zorlukla karşı karşıya kalmaktadır. Toplumun zihinsel yetersizliğe sahip bireylere bakış açısı, ailelerin çocuklarının cinselliği hakkında bilgi verme konusunda çekimserliği, bireyin zihinsel yetersizlikten etkilenme düzeyi, arkadaş ağının daha az olması (normal gelişim gösteren çocukların genellikle bilgilenmeyi arkadaş çevresinden edindiği gözlemlenmektedir) gibi nedenler bu bireylerin cinsel eğitim yönünden eksik kalmasına neden olmaktadır. Toplumda zihinsel yetersizliği olan bireylerin cinselliği olmadığı yönünde bir varsayım olmakla birlikte bunun tam aksi olarak bu bireylerin akranlarından daha çok cinselliğe yatkın olduğu varsayımı da bulunmaktadır.

Halbuki burada durum düşünüldüğünden daha farklıdır. Zihinsel yetersizliğe sahip bireyler normal bireyler gibi davranışlarını ve sözlerini kontrol etmeyi bilmezler. Nerede, ne zaman, nasıl davranacaklarını bilmediklerinden dolayı bu yönde toplumda yanlış bir kanı oluşmaktadır. Literatüre bakıldığında zihinsel yetersizliği bulunan erkek çocukların kız çocuklarına nazaran cinselliğe daha fazla ilgilerinin olduğu ve bu ilginin her iki cinsiyette de IQ arttıkça arttığı görülmektedir.

Zihinsel olarak problem yaşayan bireylerin duygusal olarak da yetersiz olduğu düşünülmektedir. Fakat bu bireyler de diğer herkes gibi ilgi duyup, sevebilir; bu yüzden cinselliklerinin farkına varmaları engellenemez. Üstelik kendilerini çoğunlukla yeterince ifade edemeyen bu bireylerin her yönden olduğu gibi cinsel yönden de istismara uğramaları tüm dünyada sık rastlanan bir durumdur. Bundan dolayı zihinsel yetersizliğe sahip bireylere doğru cinsel eğitimin verilmesi bir zorunluluktur.

Aile çocuğuna cinsel eğitim verirken üstü kapalı bir dil kullanmamalı, onu ayıplamamalı ve susturmamalıdır. Bu şekilde davranıldığında cinsel eğitimin aile kontrolünden çıktığı görülmekte ve istenmeyen bir yöne gitmektedir.

Zihinsel engelli çocuk ve gençlerin giyim tarzına dikkat edilmelidir. Bazen takvim yaşı büyük engelli çocuklara yaşından çok küçük olduğunu gösteren kıyafetler giydirildiği ve/veya saçlarının daha çocuksu toplandığı görülmektedir. Bu da çocukların ve gençlerin çevre ile kendileri tarafından algılanışını etkilemektedir.

Eğitimcilerin yakındığı bir nokta bu çocukların daha fazla küfretmesidir. Daha önce de değinildiği gibi aslında bu çocuklar yaşlarından daha fazla küfür bilmezler. Sadece davranışlarının ve sözlerini diğerleri gibi kontrol edemezler. Bu noktada çocuğun kelimenin anlamını bilip bilmediğine ve biliyorsa neden kullanmak istediğine bakılmalı ve yerine kullanılacak kelime çocukla birlikte belirlenmelidir. Ergen yaştaki zihinsel yetersizliğe sahip kızlar için en önemli konu menstruasyon döngüsüdür; bu dönem çocuğa öncesinde anlatılmalı ve psikolojik olarak hazırlanmalıdır. Bunun yanında bakım ve temizlik hakkında da bilgi verilmelidir. Eğitimciler olarak bu bireylerin de cinsel eğitim haklarının olduğu bilinmeli ve kendileri ile ailelerine bu eğitim sürecinde destek olunmalıdır.

Kaynakça:

Boyacıoğlu N. E., Karaçam Z. D., Keser Özcan N. (2018). Engellere Rağmen Cinsellik: Zihinsel Yetersizliğe Sahip Olan Bireylerde Cinsellik. Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi.

Kanbaş, E. Zihinsel Engelli Çocuklarda Cinsel Eğitim. (<https://www.zicev.org.tr/egitim-yontemleri/ozel-egitim/zihinsel-engelli-cocuklarda-cinsel-egitim>)

Psikolojik Danışman
Neslihan EŞSİZ

ÇOCUK SEVGİSİZ BÜYÜMEMELİ

Çocuk, en masum olandır dünyada. Hiçbir kötülüğü barındırmaz içinde. Kendisi de seçmemiştir aslında dünyaya gelmeyi. Gelişiyile ve gelişimiyle şenlik etkisi yaratanlar vardır. Bazen de fark yaratamaz varlığı. Hangi çocuk ister savaşın ortasında doğmayı? Hangi çocuk ister kardeşini susuzluktan yitirdiğinde, annesinin boşalan bedeniyle büyümemeyi? Babası tarafından reddedilmekte çocuğun suçu değildir, görmezden gelinmekte. Doğumundan sonra depresyondan çıkamayan annesini de çocuk düzeltemez. Çocuk oyun oynar her şeye rağmen. İnanır, tüm dünya düzenini tersine çevirecektir büyüdüğünde. Saracaktır annesinin yaralarını, güçlü olacaktır babasını gururlandırmak için. Dokunabilecektir onların kalbine günün birinde. Hayal eder çünkü sonsuzdur ufku ve orda her şey mümkündür. Defalarca kırılmış kalbini onarır. Bazen bir sihirli değnek dokunabilir o parçalara. Belki öğretmeninin şefkatle başını okşamasından güç alır, belki parktaki çocuklara balon dağıtan yaşlı amcadan ya da ekmek almaya gittiği fırındaki Neşe ablanın gülümsemesinden.

Bazen de yoktur o anda sihir her şey gerçektir ve kendisine düşer küçücük yüreğini toparlamak. Toparlar da mümkün olduğunca tekrar tekrar. Mümkünü tükettiğinde, tamir edilemeyecek kadar parçalandığında o kalp pes eder artık. Pes ettiği nokta da yitip gitmiştir çocuk. Bugünün çocuğu yarının yetişkini yitip gitmiştir. Çocuğun mudur suç? Hayır; çocukluğunu çalanın ya da hiç vermeyenin, sevgiyi ondan esirgeyen annesinin, kalbinin varlığından bir haber olan babasının, çocuğun çocuk olamadığı toplumun... Anne, baba, öğretmen, dünya; kırmamalı çocuğun kalbini, kırılan çocuk kalbine yüzünü çevirmemeli. Her çocuk güzeli, iyiyi, sevgiyi, var olmayı hak eder çünkü.

Ayşenur KİTKES
Özel Eğitim Öğretmeni

Görme Engelli Çocuklarda Oyun Becerileri

Oyun çocukların gelişiminde oldukça önemli bir yere sahiptir. Tüm gelişim alanlarında, problem çözmede, rol almada, gerçek hayatı canlandırma gibi birçok işlevde kanıtlanmış etkileri vardır. Oyun en iyi öğretim yöntemlerinden biridir. Çocukların kalıcı davranış kazanmalarında oyunun önemi büyüktür. Çocuklara yaşantı ve ilerideki gelişim dönemleri için de hazır bulunuşluk sağlar. Oyun ayrıca çocuğun iç dünyasını ve duygularının dışı vurumudur. Çocuk oyun sayesinde akranları ile birlikte olarak sosyal becerileri (yardımlaşma, paylaşma, iş birliği yapma, kurallara uyma gibi) öğrenir. Çocuğun daha sonraki çevresel yaşantısı hakkında fikir verir. Aileler için de çocuklarının duygularını anlama ve gizil güçlerinin farkına varabilme gibi durumları fark edebilmelerine destek olur. Görme engelli çocuklarda ise oyun becerileri belirli noktalarda kısıtlıdır. Oyun kurmakta zorlandıkları ve görsel bağlamda yaşantıları daha az olduğu için hayali oyun ve sembolik oyunları daha az tercih etmektedirler.

Daha çok oyunu o an ellerinde olan ve hissedip yorumladıkları oyuncaklar üzerine kurarlar. Bu yüzden de akranları ile birlikte oynama yerine kendi başlarına oyuncakları ile oyun kurmayı tercih ederler. Ayrıca bu çocuklara küçük yaşlardan itibaren fırsatlar sunulup yaşlarına uygun oyunlara maruz kalmaları çocukların oyun becerilerinde gelişebileceklerini ortaya koymaktadır. Burada bizlerin yapması gerekenler çocuğu iyi gözlemleyerek oyunun nasıl kurduğu ve akranları ile etkileşimi olmalıdır. Hayali ve sembolik oyunları oynamasını teşvik etmek ve gereken betimlemeleri yaparak somuttan soyuta geçişte onlara rehberlik etmek olmalıdır. Farklı oyuncaklar ile bir araya getirmek bu çocukların görsel, dokunsal yaşantı hakkında bilgilerinin artmasına ve yaşantıları hakkında şema oluşturmalarına da katkı sağlayacaktır. Burada en büyük görev aile ve uzmanlardadır. Uzmanların ailelere verecekleri oyun ile ilgili doğru yönlendirmeler bu çocukların oyun becerilerinin desteklenerek yaşitların uygun seviyeye gelmesine destek olacaktır.

KAYNAKÇA:

Şahin,R,Özdemir S, Okul Öncesi Dönem Görme Engelli Çocukların Oyun Çeşitlilik ve Karmaşıklık Düzeyini Artırmada Genişletme Tekniğinin Etkililiği, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi, 2015, 16(2), 101-120

Mustafa KILIÇARSLAN

Özel Eğitim Öğretmeni

ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ OLAN ÖĞRENCİLERİ DESTEKLEMELERİN NE GİBİ ÖĞRETİMSEL DÜZENLEMELER YAPABİLİRİZ ?

1- Fiziksel ortamı düzenleyin

Öğrenci iyi geçindiği ve kendisine yardımcı olabilecek bir akranı ile oturtulmalı ve oturduğu yer mümkün olduğunca dikkat dağıtıcı uyaranlardan uzak olmalıdır. Sınıf düzenlemesinde eşyaların yerleri belirlenmeli, öğrencinin dikkatinin dağılması engellenmelidir.

2- Günlük rutinleri belirleyin ve izleyin.

Sınıfa girişte, derse hazırlıkta, ders çıkışında yapılacak etkinlikler belirlenmeli ve öğrencilerin bunlara uyması için gerekli kurallar konulmalıdır. Rutinler sırasıyla yerine getirilmelidir.

3- Öğretimi uygun hale getirin.

Öğretimi yapılacak konu açık, uygun hızda ve yapılandırılmış olacak şekilde sunulmalıdır.

4- Çalışma becerilerinin öğretimini yapın.

Öğrencilere defter tutma, zamanı etkili kullanma, ödevlerini tamamlama, not tutma, dinleme becerilerini geliştirmeye yönelik stratejiler öğretilmelidir

5- Ders sunumunda çeşitli materyallere yer verin.

Sözel bilgileri destekleyecek resim, materyal, harita ve küreler kullanılması yerinde olacaktır. Sunulacak konunun ana hatlarının tahta üzerinde özetlenmesi de bir diğer önemli husustur.

6- Öğretim materyallerinde uyarlamalar yapın.

Okuma parçaları,ödevler,çalışma kağıtları öğrenciye göre uyarlanmalıdır.Satır aralıkları ve punto düzenlemeleri ya da çalışma kağıtlarına konulacak ipuçları bunlara örnek gösterilebilir.Not tutmayı kolaylaştırmak için yapılandırılmış çalışma kağıtları öğrenciye yardımcı olacaktır.

7- Sık sık yoklamalar yapın.

Öğrencilere sıklıkla sorular sorularak,sunulan bilgilerin öğrencilerin kendi cümleleri ile ifade etmesi istenmelidir.Sorulan soruların cevapları için uygun süre tanınmalıdır.

8- Açık yönergeler verin ve ulaşılması kolay hedefler koyun.

Yapılacak olan tüm eğitsel faaliyetler için açıklayıcı olunmalıdır.Uzun soluklu projeler bölümler haline getirilmeli ve öyle kontrol edilmelidir.

9- Öğrencilere nasıl öğrenecekleri öğretin.

Model olunarak öğrencilere etkili üst bilişsel stratejileri nasıl kullanacakları öğretilmelidir.

10- Müfredata dayalı değerlendirmeler yapın.

Öğrenci takip edilen müfredata göre değerlendirilmez.Buna göre öğretim öncesinde ve öğretim sonrasında performans düzeyi belirlenmelidir.Yapılan değerlendirmelere göre öğretim yöntem ve tekniklerinde değişiklikler yapılabilir.

11- Düzenli aralıklarla kontroller yapın.

Öğretimi yapılan konular haftalık ve aylık rutinlerle gözden geçirilmelidir. Birbirinin ön koşulu olan davranışlar öğretilirken, ön koşulların gerçekleştirilip gerçekleştirilmediği kontrol edilmelidir.

12- Önceki öğrenmelerle yeni öğrenmeleri birleştirin

Bir konuya başlarken önceki öğrenmelerle ilişki kurulmalıdır.

13- Öğrencinin derse katılımını sağlayın

Soru sorarak veya grup çalışmalarında görevleri verilerek öğrencinin katılımı sağlanabilir. Öğrencilerin derse katılımları pekiştirilmelidir.

14- Ölçüt temelli olarak öğretimi düzenleyin

Model olma sayısı ile rehberli ve bağımsız uygulama sayısına öğrencinin ilerlemesine göre karar verilmelidir.

KAYNAKÇA:

Diken, H. İbrahim(ed) Özel Eğitime Gereksinimi Olan Öğrenciler ve Özel Eğitim. Ankara: Pegem Akademi, 11. Baskı, 2015

Erdem KÜÇÜKASLAN
Özel Eğitim Öğretmeni

Özge CANSIZOĞLU

TSD Çorlu Özel Eğitim Ortaokulu-8/A